

מסורת הש"ס

(א) וימא נב: (בכריתות ה': תוספתא טוטה סיני: ר"צ ותוספתא דיומא פ"ב סי' דרבי' פמ"ב, ב) כריתות (א: ג) ש"ס נמחות ט"ה פ"ט, (ד) נכריתות ה': (ה) נכריתות ט"ז, (ו) זיל פסקא, עיב"ך, (ז) ונערך הני דהבירא פי' חוקך ועי' בכריתות (ז) ושי' ערוך ערך הכר (ח) ב"ז ס"ג, ט) ב"ט, י) ז"ל למיכל בן קלימא בכריתות וכן הוא גרסת הטור לר"ח פי' מקסי"ג חומס ערוך, י' קרא ד' חילא למחדי, (יז) ז"ל לבניה, (יז) ושי' רשיי ע"ז, כח, ד"ה תקרא ורשיי ב"ק כה, ד"ה פקלקלה, (יח) ונמליה ד"ה, י"ז פ"ב פ"ג, יח) חולין לא קלי: קדושין כ"ה, (יט) מילה ט"ז, (כ) ופי' ה"אל, (כ) נשמות כ"ה, (ק) ונמנדין ק"ה, (כ) זרע וז משוכת ונמנה ה"ח בזמנים פסקא ב מהל' כל מקדש הללוט וז ורומה סוה X, (כ) ונמדדין כ,)

—●—

תורה אור השלם

- ולקחתם את ארון י' תתתם אתו אליו תעלה ואת כלי התיבה אשר השבתם לו אשם קשיטתו בארצו מצדו ושלחתם אתו ותרקל: שמואל א ו ח (כזה): **כמין** כף יוני. שמתחיל למשוט באצבעו בין ריסי עיניו ומוטף לאצבעו על הראש והולך עד שמגיע לעורף ככף יוני כזה ^[?] ונוספים לו **שמן** בין ריסי עיניו. ושם מושמים לכהן כמין כף יוני כפרששא: **מאן** דאמר **יזיקא עדיפא דכפיז ויוק משמן המשחה**. והלוי יומשא: **שן** אהם מואל אלל כלי שרה. דהוא משיחה ולא יזיקה: **מס טעם ויוק משוח דומשא**. ככל: **כשהוא מספר**. כשהיה מדבר עם אחרים: **עולוט ויושנז**. בעקרי זקנו כדי שלא יפלו: **שמה ח"ו מעלטי בשמן המשחה**. שנגעתי זו כשהלשנתי: **ואני מעלטי שמה** פל עלי מן השמן כמקום שאין ראוי למשיחה ומעלתי: **והורדסם אוטו אל**

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

- תהלים קלג ב שיר המעלות ללךד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: משמן המשחה על ראש אדרן וימשח אתו וקרא י"ב ב שמען הטוב על הראש ידך על חוקן זקן אדרן שירך על פי מדותיה: תהלים קלג ב כטל דרמון שירך על אדרן ציזן פ"ש צוה י' את הנזריה ויהי עד העולם:

ומי סוה שמן המשחה. צימי יהואחז דקמינ יהואחז נמשח מפני יהויקים: **והסניא משנגנו הארון וכו'**. מדרכתי תשימו בחרגו מלדו דלרגו כלד ארון קלי אלמא בחדרי ארון נגנו ומדקאמר יאשיהו מנו את ארון ה' בזית וגו' משמע שזיה לנגונו: **אין לכס משא כנסא**. ואמרינן כנססת שקלים ^[?] אמר להם אס גולה עמכס שזב אינכס מחזירין אוטו כנסתים כזי לנגונו: **חילא טס טס**. דמצי בחרין ^[?] [שמות כה] וועדמי קך טס ודכמי אחר מעל הכפורת וגו' וכמי [טס כען] וועדמי שמה לנני ישראל וכמי כללגנת המן [טס כען] ותן שמה מלא העומר מן מה ארון נגנו אף כללגנת המן נגנו: **אסיא דורוס דורוס**. דכמי כללגנת המן והנה אוטו לפני ה' למשמרת לדורותים [טס] וכמי בשמן המשחה שמן משח קדש יהיה זה לי לדורותים [טס ל] מה כללגנת המן נגנו אף שמן המשחה נגנו: **משמרת משמרת**. דכמי כללגנת המן דהי נגנו למשמרת לדורותים וכמי כמקלו של אהרן למשמרת לאות לבני מרי וגו' ^[?] מה כללגנת המן נגנו אף כמקלו של אהרן נגנו: **אמר רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר** ^[?] כיציד

אמר רב פפא באפרסמא דכיא ת"ר ^[?] כיציד מושהין את המלכים יכמין נור ואת הכהנים כמין כי ^[?] מאי כמין כי אמר רב מנשיא בר גרא יכמין כף יוני תני חדא דבתחלה מוצקין שמן על ראשו ואח"כ נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ותניא אחריתי בתחלה נותנין לו שמן בין ריסי עיניו ואח"כ מוצקים לו שמן על ראשו תנאי היא איכא דאמרי משיחה עדיפא ואיכא דאמרי ציקה עדיפא מ"ט דמאן דאמר ציקה עדיפא דכתיב ^[?] ויצוק משמן המשחה על ראש אהרן וימשה אותו לקדשו ומאן דאמר משיחה עדיפא מ"ט קסבר שכן אתה מוצא אצל כלי שרת והכתיב ויצוק ובסוף וימשה הכי קאמר מאי טעם ויצוק משוח דוימשה ת"ר ^[?] כשמן הטוב [וגו'] יורד על חוקן זקן

אהרן וגו' כמין שני טפי מרגליות היו תלויות לאהרן בוקנו אמר רב פפא תנא כשהוא מספר עולות ויושבות לו בעיקר זקנו ועל דבר זה היה משה דואג אמר שמא חם ושלום מעלתי בשמן המשחה יצתה בת קול ואמרה בשמן הטוב וגו' ^[?] כמל חרמון מה מל חרמון אין בו מעילה אף שמן המשחה שבוקן אהרן אין בו מעילה ועדיין היה אהרן דואג אמר שמא משה לא מעל אבל אני מעלתי יצתה בת קול ואמרה לו **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד** מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת ת"ר יאין מושהים את המלכים אלא על המעייין כדי שתמשך מלכותם שנא' ^[?] ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אויביכם [וגו'] והורדתם אותו אל גיחון ^[?] אמר רבי אמי מאן דבעי לידע אי מסיק שתייה אי לא ניתיה אי שרנא בעשרה יומי דבין ראש השנה ליום הכפורים בביתא דלא נשיב ויקא אי משיך נהוריה נידע דמסיק שתייה ומאן דבעי למיעבד ^[?] בעיסקא ובעי למידע אי מצלח אי לא מצלח לירכי תרנגולא אי שמין ושפר מצלח האי מאן דבעי למיפק [לאורחא] ובעי למידע אי חור ואתי לביתא אי לא ניקום בביתא ^[?] דחברא אי חזי בבואה דבבואה לידע דהדר ואתי לביתא ולאן מלתא היא דלמא חלשא דעתיה ומיתרע מזליה ^[?] אמר אביי השתא דאמרת סימנא מילתא היא ^[?] [לעולם] יהא גריל ^[?] למיחזי בריש שתא קרא ורוביא כרתי וסילקא ותמרי אמר להו רב משרשיא ^[?] סלבריה כי בעיתו מייעל ומיגמרי קמי רבייכו גרסו מתניתא ועלו לקמי רבייכו וכי יתביתו קמיה חזו לפומיה דכתיב ^[?] והיו עינך ראוות את מוריד וכי גרסיתו גרסו על נהרא דמאי דכי היכי דמשכן מיא משכן שמעתתיכו ותיבו ^[?] אקילקלי דמתא מחסיא ולא תיבו אפדני דפומבריתא טב גלדנא סריא [דמתא מחסיא למיכל] מכותחא דרמי כיפי ^[?] רמה קרני באלהי ^[?] סרמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן שאול ויהוא שנמשחו בכף לא נמשכה מלכותן: המשוה בשמן המשחה וכו': ת"ר ^[?] משיח יכול מלך ת"ל כהן אי כהן יכול מרובה בגדים ת"ל משיח אי משיח יכול משוח מלחמה תלמוד לומר והכהן המשיח שאינו משיח על גביו מאי משמע ^[?] כדאמר רבא הירך המיומנת שבידך הכא נמי המשיח המיומן שבמשווחים אמר מר משיח יכול מלך מלך פר הוא דמייתי שעיר הוא דמייתי איצטריך ס"ד אמינא על שגגת מעשה יביא שעיר על העולם דבר יביא פר קמ"ל: אין בין משוח בשמן המשחה כו': מתניתין דלא כרבי מאיר דאי ר"מ הא ^[?] תניא מרובה בגדים מביא פר הבא על כל המצות דברי ר"מ ולא הוודו לו חכמים מ"ט דר"מ דתניא ^[?] משיח אין לי אלא משוח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין תלמוד לומר הכהן המשיח במאי אוקימניה כרבנן

כהן משיח פרק שלישי הוריות

יב.

גיחון. אלמא צעי משיחה על המעיין: ניסלי. ידליק: אי משיך נסוריס. שולק כל זמן שהשמן בתוכו: **לינדי פרנגולא**. על שם ההוא עיסקא: שמין ושפידי. שמשמנת ומשכחת: **ציסא דחברא**. בית חשך: ולאן מילתא היא. דוימנא דלף על גז דלית ליה צבואה דצבואה

הדר אחי ואפי' הכי לא ליעבד הכי דללמא לא חזי צבואה דצבואה חלשה דעתיה ומתערע מזליה ולא הדר אחי נמשוס דמיתרע מזליה דאי לא הוה עביד הכי לא הוה מיתרע מזליה והדר אסין הלךך לא ליעביד: **קרא ורוביא כרסי וסילקא וסמרי**. דהני גלילי לעגל טפי משאר ירקות. קרא דלעת רוביא חלפן: גרסו **מסניסא**. מעיקרא כי היכי דתהוי מרגלל מילתא צפומייכו ותהוין ידעין למשאל ליה: **משמכן שמעשא**. דלא ליפסקו מפומייכו כמעין זה שמוכן והולך: **דמסא מחסיא**. הוו תלמידי חכמים רחויים להוראה ותרבות יפה היה בהם אלל צפומדיחא לא הוי תרבות מעליא כל כך וקאמרו ליה מוטב לו לדור בלשפה כמתא מחסיא מלדוי בלשפדנא צפומדיחא: **גילדנא סריא**. מוטב לאלול דג קטן מוסרס דבלמרינן כפ"ק דמור"ק (דף יא): כוראס סמוך למימרחיה מעלי: **מוסחא דרמי כיפי**. שלס דכרים כלמרו משוחה וחזק שמשדר את האלן כשזפסיס היינו אעפ"כ לא תאכל היינו כלמרינן כפ"ק דמור"ק (ע"ז פסחים) וואלו עוגנין (פסחים דף מו.) [שלס דכרים כלמרו כמות מטמטס את הלז וכו'. כיפי סלעיס דמתמרגמינן סלע כיהא ^[?]]. אית דמפריש מוטב תאכל גילדנא סריא שאין דמיים יקריס מכוחם סאכוליס אומו שעריס ושריס הדריס דרמי כיפי כלומי בלגלסלס וחומות גדולות לפי שדמייהם יקריס: **אס כהנן הפשיט יגול מלך**. יצא פר שהיה משוח ת"ל כהן: **המיומן שנמשוחים**. דהיינו כהן גדול: **מרוכס בגדים מנין סלמוד לומר**. והביא הכהן המשיח: **אימנא**

עין משפט נר מצוה

א ומי' פ"ד מהל' בית הכמירה הל"א:
לא ב ג ד מיי' פ"ק פ' מהל' כלי המקדש הלכה ט:
לב ה מיי' שם הל' יא ופ"א מהל' מלכים יא:
לג ו טו"ע פ' ח"ח פי' מקדש פ"א:

מוסף רש"י

הש"ש בארנו מצדו. אלמא כל ה"א דהי ארון הי ארנו כהדים ובי ארנו ארנו כהדים (בכריתות ה: ופ"ד יומא ב"ב). כמין נור. סניס על רלסו (בכריתות ה"ה). כמין כ"י. אות יויעם ושפי' סס דמקס שמן על רלסו ואח"כ בין ריסי עיני ומלפנין כללגעט דרך הדפסת (ט"ח). כשהוא כספא. מדכה. ל"א חסמפרי. דשקיל כמזיח (ט"ח). שע"ת. ששמוט טס יומר מיי (ט"ח). אבא אבי סמק. ליוספס, טניס מריה השמן סמקי (ט"ח). גיחון. שמין קטן סמך. ליוספס, ולא זה שמן כדנול הינא מנין עין (ט"ח). צידי. הרעיולא. לס כן (ט"ח). בבואה דבבואה. זל כלל (ט"ח). ורלאו ב"ד"א דהי דלא לעביד צוים הכי דלמנא הי סרנא כיהא ומלגר נפסיו ומיתרע מזליה (ט"ח). קרא דלעת. רוביא. חלפן. ויהי אסא דגליל מוכר ויחלס דממין (ט"ח). אקיקר"ה. אספסת (ט"ח). **אפני**. דרופובריתא. סלטנין היו כלמרינן כהטור הרבועי (חולין ק"ה). סומדיחאלא סלחין אפי' אשפיק (בכריתות ג:). דבר קרי ורלא רחב פ"ב. ו ה"א נוסחא שומגלית על סאל ויהיה שלס חיקשן מלסותן, כממשת דוד ופלגט מנין קין המן ונמשחת שאלו יהיה מנין קין אשפיק (בכריתות ג:). ברפאבר רלא סניק גיד הנסה ארניס דר' יהודה דלמיר אית נוטא אלל חלמא וסדעת כמכרת ע"י מין (חולין קל"ה). וינין לה מה' דהיך ודס היך סניס סניכנת (חולין ק"ה).

תוספות הרא"ש

וגנו שנאמר ויארמ ויארמ ללויס המבינים [וכל ישראל] (בכ"ס) הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. ומשעת לשון פשטי דקרא דלמגני קאמר. חדא דארון בבית המקדש הוי קאי דמאן אפקי מהחם דאיצטריך יאשיהו המלך (ולדודיה ליהודי קאמר להו) [למיפר להו לאהרודי לדוכתיה] ועוד לכותוב קרא בבית ה' וממילא ידענא דשלמה בניה למקדש ל"ל לכותוב בבית אלהי בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. אלא משמע מהכא דכי בניי שלמה לבית המקדש הוה ידע דסופי ליהרב וישראל יגלו מעל אדמתו והבין בית תחת הקרקע שיהי מוכן לנגנו בו ארון כדי שלא ישלשו [בין] די אומות העולם. ועלוי קאמר יאשיהו בבית אשר בנה שלמה. ואיכא למירא הא דקאמר שלמה (ואיכין) (ואשיס) שם מקום לארון (מלכים א ח) אהרוא דוכתא קאמר. ולאן כי"ע ידעי ליה להתיא דוכתא אלא לחסדיי כהונה ולויה דהוה מסור להו דוד אחר דוד והיינו דכתיב ללויס המבינים (בכ"ס) [וכל ישראל] הקדושים לה' שהיו כבינים וידעיס את מקומו: וכשהוא מספר (א) את זקנו עולות וירשבות בעקרי זקנו ונרביקן בכשר שאין שם שער. הרמ"ה ויל: והורודם אותו אל גיחון. הוא מעין קטן שהוא למטה מירושלים והוא מי שלוח: אבשיך נהורא. מתמר ועולה (בעליה) [בעלת] משוך ולא מקטף אקטיפי שאינה נוטה לאנן ולאנן כדרך (שהשלבת) [השלחת] על ידי רוח. כדאמרין (פסחים דף ח) גבי אור הגז יפה לבדיקה משום דאבשיך נהורא והגן מקטף אקטיפי: (א) פ"ה הבא על כל

המצות. דכתיב ביה הכהן המשיח. ואציג' דגבי עשיית האיהפ כתיב נמי המשיח. (א) כתיב ביה נמי ביום המשת אותו ואין מעוט אחר מיטוט אלא לרבות. הרמ"ה ויל: והבטות על התיקון) פי' [ליקח] בחולה ולא בעולה ולישנא דקרא נקט והוא אשה בבחוליה יקח ולא בעולה. ולאן הבא מכלכל עשה עשה: פ"ש דר' מאיר דתניא משיח אין לי אלא משיח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין ת"ל המשיח דה"א דמשיח משמע נמי מעוט כדאמרין הירך המיומנת שבידך וימעות אחר מעוט לרבות (מרבין) בגדים. ורש"י ויל גרים ת"ל הכהן משמע דמיתורא דהבין ירשי:

^[1] וכן פרש"י בכריתות (ל"א: ב) דבור זה ודבור שלאחריו שייך לפעל מתננין: (א) עיין בתורת הכהנים פי' טז ויחזישלמי פ"א דמגילה: